

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.611/2023/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. március 19.

Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Budapest Környéki Törvényszék, 15.B.18/2018/43., ítélet,
tárgyalás, 2018. november 26.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 6.Bf.57/2019/20., ítélet,
nyilvános ülés, 2019. június 26.

Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség

a terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályban tartás

a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség, valamint a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék 15.B.18/2018/43. számú és a Fővárosi Ítéltábla 6.Bf.57/2019/20. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2018. november 26. napján kihirdetett 15.B.18/2018/43. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) és k) pont]. Ezért őt – mint erőszakos többszörös visszaesőt – életfogytig tartó fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] A terhelt és védője által bejelentett fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2019. június 26. napján jogerős 6.Bf.57/2019/20. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet annyiban változtatta meg, hogy pontosította a terhelt által fogvatartásban töltött idő beszámítására vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben rögzített tényállás lényege a következő.

A terhelt a más ügyben kiszabott szabadságvesztés büntetéséből történt szabadulása után folyamatosan végzett segédmunkákat; azonban teljesen nem tudott visszailleszkedni a társadalomba, feszült magatartást tanúsított, rendszeresen – nagy mennyiségben – italozott, esetenként kábítószer is fogyasztott.

A 62 éves, két agyvérzésen átesett sértett magas vérnyomásbetegségben, agyi keringési zavarban, érlemeszesedésben, továbbá szív- és májbetegségekben szenvedett.

Megfigyelhető volt nála a szédülékenység, a beszéd, értelmi, fegyelmi és emlékezeti funkciózavar, valamint a szorongásos depresszió is.

Ezek a betegségek a külvilág felé szédülésszerű rosszulletekben, beszédnehezítettségben, gyengeségben nyilvánultak meg, fizikai erőfelfejtését és a mozgását korlátozták, féloldalára le volt bénulva. Rendszeresen kellett gyógyszereket szednie (nyugtató jellegű is), esetenként kórházi kezelésekre szorult.

A sértettet 2015 szeptemberétől 2016 májusáig az Öregek Otthonában helyezték el. Hazatérése után rendkívül igénytelen, embertelen körülmények között élt víz nélküli ingatlanában, saját maga ápolását is elhanyagolta. Képtelen volt önmagát és a környezetét tisztában tartani; már szomszédai segítségére sem számíthatott.

2016-ban a terheltnek megromlott a kapcsolata az élettársával, megismerkedett egy másik nővel, akitől megszületett a harmadik gyermeke, egyre idegesebb, indulatosabb lett.

Augusztus elején találkozott a gyermekkorától ismert sértettel és felajánlotta, hogy hozzáköltözik. Bérleti díjként napi 1.000 forintban állapodtak meg, továbbá vállalta, hogy biztosítja a főbérlet élelmezését. Tisztában volt a sértett megromlott egészségi állapotával.

A sértett az előszobából jobbra nyíló lakrészt, míg a terhelt az utcafront felőli szobát használta. A WC használhatatlansága miatt a sértett gyakran a fürdőkádban elégitette ki a biológiai szükségleteit, amelyet a terhelt többször kifogásolt, és követelte, hogy zárja be az ajtót, mivel hozzá is átáramlik a bűz. Kérése eredménytelen maradt, ennek ellenére nem költözött el. Az albérletet általában reggelente elhagyta, és csak késő este tért vissza.

A 170 centiméter magas, 65 kilogramm testsúlyú, 32 éves terhelt 2016. szeptember 2-án munkája befejezése után, a késő délutáni óráktól nagyobb mennyiségű alkoholt fogyasztott, szokásától eltérően a sör mellett pálinkát is ivott. Tettlegességgig fajuló vitába keveredett a testvérével és annak fiával utóbbiak lakásában, és mindkettőjüket megütötte. Fejszével és benzineskannával a kezében fenyegetőzött, maga pedig pontosan fel nem derített körülmények között a fején vérző sérüléseket szenvedett el. A helyi italboltban 20 óra 12 perckor nem járult hozzá, hogy a mentőszolgálat a kórházba szállítsa.

Ezután a vasútállomás környékén fiatalokkal került szóváltásba, két fiataalt minden ok nélkül bántalmazott, az egyiknek vérezni kezdett az orra. 22 óra után a vasútállomás peronját aludt. A helyszínre érkező járőrök felébresztették, de az ittassága miatt nem tudtak vele kommunikálni. Régi ismerőse azonban felállította, és hazakísérte a sértett házához. Az utat a terhelt mutatta, és röviden beszámolt a rokonaival való összeveszésről.

A házba belépve a terhelt azt tapasztalta, hogy a fürdőkád újra a sértett vizeletével és fekáliájával van tele, és a bűz átjött a szobájába. Ezen – alkoholos befolyásoltsága is visszavezethetően – felháborodott, és az éjszakai órákban – pontosabban be nem határolható időpontban – rövid vita után átment a szobájába az ágyban fekvő, nála jóval gyengébb sértetthez, és ököllel többször fejen, nyakon, illetve arcon ütötte. Miután a sértett padlóra került, nyári műbőr cipőjével testszerte percekig rugdosta, a hátának jobb oldalát és a deréktáj baloldalát megtaposta, fejét pedig a padlózatba verte. A terhelt bántalmazása során legalább 15-20 rendbeli erőbehatás érte a sértettet, aki a kezét maga elé téve eredménytelenül igyekezett elhárítani a támadásokat, és 2016. szeptember 3-án hajnali 1 és 4 óra között, a bűncselekmény befejezése után néhány percen belül elhalálozott.

A terhelt reggel 6 óra körül a szokásának megfelelően felkereste a sértettet, és megdöbbenve tapasztalta, hogy már nem él. Azonnal átment a szomszédba, beszámolt a történekről, és megkísérelte felakasztani magát. A családjától videóüzenetben kívánt elbúcsúzni. Munkaadója megakadályozta az öngyilkossági szándékát.

A Dabasi Rendőrkapitányság járőre 7 óra 30 perckor ért a helyszínre, ahol a földön fekvő – nagy vértócsa környezetében – felfedezte a sértettet, majd kollégáival együtt elfogták a terheltet.

A bántalmazás következtében a sértett számos sérülést szenvedett el, melyek közül a borda- és koponyatöréseket, a tüdőzúzódásokat, a nyelvcsont törését nagy erejű, míg a többi sérülést közepes erejű behatások okozták.

A sértettnél a nagyagy féltekék domborulati felszínének területén csekély mennyiségű keményburok alatti vérgyülem, a homloklebenyek alapi részén a jobb halántéklebeny diffúzan a nagyagy féltekék domborulati felszínének vetületében csekély mennyiségű lágyburki vérzés, a jobb homloklebeny területén agyzúzódásos bevérvések, agyvizenyő, véres agyfolyadék, koponyaűri nyomásfokozódásra utaló elváltozások, alsó végutakban vérbelehelés jelei, tüdővizenyő, tüdőzúzódások, nyelvzúzódások, valamint a lapocka csúcsa magasságában, a bőr alatti zsírszövet állományában és a deréktájon bevérvések alakultak ki.

A légutakba kerülő vérbelehelés, a két oldali sorozat bordatörés, a tüdőzúzódás, a nyelvcsont nagyszarvának törése, a koponyagödrében létrejövő keményburok és lágyburki vérzések, agyzúzódások közvetlenül életveszélyesek voltak; azaz a koponyaűri és a mellkasi sérülések egyaránt kiváltották a halált okozó légzési és keringési elégtelenséget.

A sértett életét az azonnali és szakszerű orvosi ellátás esetleg megmenthette volna. A sérülések kiterjedtségére, nagy számára és jellegére figyelemmel a sértett szenvedései meghaladták a halállal szükségszerűen velejárót.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség BF.756/2022/3. szám alatt, valamint a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. A felülvizsgálati indítványt az ügyész – a Be. 651. § (3) bekezdésében írt kötelezettségére figyelemmel – a Be. 649. § (4) bekezdésére, míg a terhelt védője a Be. 648. § c) pontjára, illetve a Be. 649. § (4) bekezdésére alapította.

[5] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványában a jogerős határozat hatályban tartását indítványozta, míg a terhelt védője elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős határozatot akként változtassa meg, hogy a jogerős ítélet napjától számítottan huszonöt év elteltével a bíróságnak hivatalból, saját hatáskörében felül kell vizsgálnia a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, míg másodlagosan az anyagi és eljárásjogi jogszabálysértések felülvizsgálatát, és abból adódó jogi következtetések levonását kérte.

[6] Az ügyészség – az EBH 2018.B.6. számon közzétett elvi határozatra hivatkozással – kifejtette, hogy felülvizsgálati ok nem valósult meg, ezért az anyagi jogerő feloldására, és a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, a megtámadott határozat hatályban tartása indokolt, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (EJEB) nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után tenné „de facto” csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését. E szabályokon változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó jogszabályt a Kúria nem alkothatja meg, se nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával.

[7] Rámutatott, hogy az EJEB döntéséből egyedül az következik, hogy az alkalmazott jogszabály mellett további szabályozás szükséges, ami nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat. A Be. 659. § (4) bekezdése annak a jogállapotnak a figyelmen kívül hagyását kívánja, amely az EJEB döntés szerinti egyezményesértés (tehát az EJEB vizsgálatának) tárgyát képezte. A Be. ezen rendelkezése nem ad felhatalmazást az EJEB által nem vizsgált hatályos jog figyelmen kívül hagyására. Következésképpen ezen EJEB határozat alapján a feltételes szabadságra bocsátás kizárására vonatkozó büntetőtörvényi rendelkezés alkalmazása sem

lehet felülvizsgálat tárgya, mivel az adott egyezményesértésnek sem volt a tárgya, s ekként a felülvizsgálat törvényi oka nem nyitotta meg vizsgálatának lehetőségét.

[8] Kifejtette, hogy a kötelezően lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban a Kúria állapíthatja meg, hogy a konkrét ügyben az egyezményesértés jogalkalmazói eszközökkel nem orvosolható.

[9] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség a jogerős határozat hatályban tartását indítványozta.

[10] A terhelt védőjének indokai szerint az EJEB az 1. számú egyéb érdektelen személy és mások kontra Magyarország (a terhelt vonatkozásában a 47596/19. számú kérelem alapján indult) ügyben 2023. január 12. napján kelt ítéletében megállapította, hogy – figyelemmel az EJEB korábbi, Magyarországot is érintő döntéseiben foglaltakra is – a Budapest Környéki Törvényszék 15.B.18/2018/43. számú és a Fővárosi Ítéltábla 6.Bf.57/2019/20. számú ítélete sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményének (Egyezmény) 3. Cikkét. A döntés alapján a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizáró elítéltetés továbbra is egyezményesértő, még ha a korábbi ügyekben a Magyarországot elmarasztaló ítéletekre tekintettel olyan törvénymódosításra került is sor, amely negyven év elteltével úgynevezett kötelező kegyelmi eljárás keretében biztosít az elítéltek számára „felülvizsgálatot”.

[11] Kifejtette, hogy a bíróságnak az a rendelkezése, mellyel a terheltet úgy ítélte életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre, hogy a feltételes szabadágra bocsátás lehetőségét kizárta, sérti az Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. Cikkét, és nem felel meg az EJEB ítélkezési gyakorlatában meghatározott azon kritériumnak, mely szerint a feltételes szabadságra bocsátás szempontjából irányadó első felülvizsgálhatóság dedikált – és nemzeti törvénykezésben előre rögzítendő maximális – időpontja nem lehet több, mint huszonöt év.

[12] Kiemelte, hogy az EJEB a Magyar László kontra Magyarország ügyben a 2014. május 20. napján kelt 13/10/2014. számú ítéletében állapította meg először Magyarországot érintően, hogy az elítélttel szemben kiszabott, a felülvizsgálat lehetősége nélkül letöltendő, tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés sérti az Egyezmény 3. Cikkét.

[13] Kifejtette továbbá, hogy valamennyi korábbi, Magyarországot érintő döntés többszörös érvelést tartalmaz arról, hogy az EJEB nem kíván eltérni a 2. számú egyéb érdektelen személy és mások kontra Egyesült Királyság ügyben hozott határozatában követelményként megfogalmazottaktól.

[14] Álláspontja szerint a 2. számú ügyben megfogalmazott követelményeknek azonban a terheltre vonatkozó magyar jogalkalmazás, és a vele szemben kiszabott jogerős döntés semmilyen tekintetben nem felel meg. A terhelt ügyében az ítéletben – a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztére ítélték Bv. törvény szerinti speciális kegyelmi eljárása keretében – megállapított negyven éves időtartam (mint első lehetséges felülvizsgálati időpont) teljes egészében ellentétes az EJEB által kimunkált elvekkel.

[15] Ez olyan beláthatatlan időtartam, ami az elítélt számára irreális, és nem bír semmilyen magatartást befolyásoló erővel, tekintve, hogy az első felülvizsgálat időpontjában a terhelt már eleve aggastyán lesz. Márpedig a fogvatartás nem érhet el olyan időtartamot, amely a bűncselekmény súlyához mérten teljesen indokolatlan vagy durván aránytalan. Csak legitim büntetőpolitikai célok mentén valósulhat meg, mely célok azonban nem statikusak, hanem a büntetés végrehajtása során is változnak. Az emberi méltósághoz való jogból következően az elítéltnak joga van a tényleges fejlődését figyelembe vevő rehabilitációra, és ennek eredményeként a reintegrációra.

[16] Hivatkozott a 3/2015. Büntető jogegységi határozatra, mely nemzetközi szerződésbe ütközését korábban már kezdeményezték az alapjogi biztostól, és kiemelte, hogy ezen jogegységi döntést több okból sem tartja irányadónak. Indokai szerint a jogegységi határozat kizárólag az első Magyar László elítélt elleni ügyben, egy esetre koncentrálva, az EJEB ítéletét megelőzően született, továbbá nem dolgozza fel az érdemi felülvizsgálatra vonatkozó esetköröket. Mindemellett a jogegységi döntés téves jogértelmezést tartalmaz, ami az azt követően hozott EJEB döntésekből is kitűnik.

[17] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

III.

[18] A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa az alábbiak szerint alapos, szemben a terhelt védőjének felülvizsgálati indítványával.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[20] A Be. 648. § c) pontja értelmében a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján is helye van.

[21] A Be. 649. § (4) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

[22] Ezen felülvizsgálati ok a következők szerint megvalósult.

[23] Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt (Egyezmény) kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-ában foglaltak szerint megtörtént az EJEB illetékességének és joghatóságának elismerése.

[24] Az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése szerint a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[25] Az EJEB joghatóságának, illetve ítélete kötelező érvényének Magyarország általi elismerése ténylegesen azáltal valósul meg, hogy törvényben biztosított annak lehetősége, miszerint az EJEB által megállapított egyezményesértést feloldó, már nem magában rejtő – tehát az Egyezménynek megfelelő – határozat születhessen a korábban jogerősen lezárt eljárás esetében.

[26] Az EJEB a terhelt (és mások) kérelme alapján indult ügyben 2023. január 12. napján meghozott, és ugyanazon a napon végleges ítéletében megállapította, hogy az Egyezmény 3. Cikkét megsértették.

[27] A Be. 651. § (3) bekezdése alapján a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott esetben a legfőbb ügyész hivatalból köteles a felülvizsgálati indítványt benyújtani.

[28] A legfőbb ügyész ezen kötelezettségének eleget tett, és felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Kúriához.

[29] Az EJEB ítéletének véglegessé válását követően a terhelt védője is felülvizsgálati indítványt nyújtott be.

[30] A Be. 659. § (4) bekezdése alapján a Be. 649. § (4) bekezdésében és (5) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[31] Az Egyezmény megsértésének jogi ténye a jogerős elítélés felülvizsgálatának törvényi oka.

[32] A felülvizsgálati ok megvalósulása azonban nem feltétlenül eredményezi a jogerős határozat megváltoztatását.

[33] A Be. 649. § (4) bekezdésére alapított felülvizsgálat esetében (is) a Kúriára tartozik annak vizsgálata, hogy a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján hozható-e felülvizsgálati eljárásban az Egyezménynek megfelelő határozat, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

[34] A Be. 659. § (4) bekezdés zárófordulatából következően elsődlegesen az EJEK ítélete szerinti döntést, az Egyezmény megsértésének tényét kell alapul venni, azonban ez nem jelenti azt, hogy a Kúria ne lenne figyelemmel az EJEK döntésének indokaira, tekintettel arra is, hogy az EJEK a független ítélkezés külső, alkotmányos kontrollját jelenti.

[35] Az EJEK határozatai az eljárásban szereplő valamennyi félre, de csak rájuk nézve kötelező. A nemzeti bíróságokra az a feladat hárul, hogy a hatáskörükbe tartozó ügyekben a hatályos jogszabályok alkalmazása során az Egyezményt ne sértsék meg. A Kúriára emellett az a kötelezettség hárul, hogy egyezményesértés miatt benyújtott felülvizsgálati ok esetén eljárjon, s ha az eljárás megismétlésére nincs szükség, akkor e rendkívüli jogorvoslatot a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével bírálja el.

[36] A Kúria jelen ügyben a következőket emeli ki, egyezően az EJEK – a két másik egyéb érdektelen személy kontra Magyarország ügyben hozott határozatra utalással hozott – ítéletében kifejtettekkel (lásd az EJEK ítélet a Bíróság értékelése címszó alatt 8-10. pont):

– Az a tény, hogy a kérelmezők szabadlábra helyezését a kötelező kegyelmi eljárás keretében csak az életfogytig tartó büntetésük negyven évének letöltése után lehetett megfontolni, elegendő volt annak megállapításához, hogy az új magyar szabályozás nem biztosította a kérelmezők egész életfogytig tartó büntetésének tényleges csökkenthetőségét. Ez a tényező, valamint az eljárás második részében az új jogszabályban előírt megfelelő eljárási biztosítékok hiánya arra készítette a Bíróságot, hogy megállapítsa az Egyezmény 3. Cikkének megsértését (lásd két másik egyéb érdektelen személy kontra Magyarország ügyben hozott ítélet 50. pont).

– A Bíróság nem tér el korábbi megállapításaitól, mely szerint a kérelmezők életfogytig tartó büntetése az Egyezmény 3. Cikke szempontjából nem tekinthető csökkenthetőnek.

– Ennélfogva az említett rendelkezést megsértették.

[37] A Magyar László kontra Magyarország ügy következményeként a jogalkotó új jogszabályi rendelkezéseket alkotott, és miután döntően büntetés-végrehajtási kérdésről van szó, a 2014. évi LXXII. törvény által módosított Bv. tv.-ben szabályozta azt.

[38] Az EJEK hivatkozott ítélete ugyanis egyebek mellett megfogalmazta azon követelményt, hogy a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet esetében szükséges olyan eljárás biztosítása, melynek során megfelelő időben és keretek között vizsgálható/vizsgálandó, hogy a büntetés büntetőpolitikai indokai továbbra is fennállnak-e, illetve de iure és de facto csökkenthető legyen a büntetés.

[39] A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt, életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt esetében a kegyelmi eljárást hivatalból kell lefolytatni [Bv. tv. 46/A. § (1) bekezdés]. Ez nem azonos a kegyelmi eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásának egyébkénti lehetőségével, és azt nem is zárja ki.

[40] A Bv. tv. 46/B. § (1) bekezdése szerint a kegyelmi eljárás feltétele, hogy az elítélt a szabadságvesztésből negyven évet kitöltsön.

[41] E szabályozás a Btk. 43. § (1) bekezdése szerinti törvényi rendelkezéshez igazodott, mely alapján, ha a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, akkor a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját huszonöt és negyven év között állapítja meg.

[42] A jelen ügyben az EJEB-ítélet az Egyezmény 3. Cikkének megsértését ezen új törvényi szabályozás nem minden tekintetben megfelelő voltára vezette vissza.

[43] Az ügy korábbi előzményének tekinthető Magyar László kontra Magyarország ügyben az EJEB döntésében kifogásoltak nem valamely konkrét jogszabályra, hanem egy szabályozás hiányosságára vonatkoztak.

[44] Az EJEB döntése jelen esetben – hasonlóképpen a Magyar-ügyhöz, illetve azt követően a két másik egyéb érdektelen személy kontra Magyarország üggyhöz – nem azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok által alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő, hanem azt, hogy az új, kötelező kegyelmi eljárás szabályozása nem felel meg az Egyezménynek. Ebből viszont nem következik az, hogy a bíróság által alkalmazott jogszabály, vagy annak ítéleti rendelkezésben kimondása egyezményesértő.

[45] Ehhez képest hangsúlyozza változatlanul a Kúria, hogy az EJEB ítélet kiváltotta kötelező felülvizsgálatban kizárólag a konkrét ügyben, a konkrét bírósági ítéleteket, azok rendelkezéseit vizsgálja, vizsgálhatja felül. Ekként a Btk. és a Be. rendelkezéseinek a perbíróság általi alkalmazását, azt, hogy ennek során történt-e az Egyezmény megsértése vagy sem.

[46] A Kúria nem végez, nem végezhet normakontrollt, és nem alkothat jogot.

[47] Az EJEB ítélete pedig ténylegesen jelen esetben sem a perbíróság ítéleteit tartotta sérelmesnek, hanem az új végrehajtási szabályokat (a kötelező kegyelmi eljárást).

[48] Ekként az EJEB nem azt a büntetőtörvényi rendelkezést vizsgálta és tartotta egyezményesértőnek, amelynek alapján a perbíróság az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásával egyidejűleg ítéletében kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

[49] Következésképpen az EJEB ítélete alapján e büntetőtörvényi rendelkezés alkalmazása sem lehet felülvizsgálat tárgya. A védői indítvány érvelésével szemben az EJEB ítélete nem alapozza meg a kérdéses, valójában nem Egyezményt sértő ítéletek megváltoztatását.

[50] A Be. 659. § (4) bekezdése annak a jogállapotnak a figyelmen kívül hagyását kívánja meg, amely az EJEB döntés szerinti egyezményesértés tárgyát képezte. A Be. ezen

rendelkezése nem ad felhatalmazást az EJEB által nem vizsgált hatályos jog figyelmen kívül hagyására.

[51] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[52] Ekként a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés az alkotmányos jogrend részét képezi.

[53] A Btk. 42. § 2. fordulata és 44. § (1) és (2) bekezdése az életfogytig tartó szabadságvesztésre, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

[54] Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés 2. fordulata és (3) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 42. § 2. fordulata és 44. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói indítvány tárgyában a 2015. január 20. napján meghozott III/833/2014. számú határozatában az eljárást megszüntette.

[55] Mindezzel összhangban állapította meg a 3/2015. Büntető jogegységi határozat, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetősége az alkotmányos jogrend része, amelynek – törvényi előfeltételek megvalósulása esetén történő – bírósági alkalmazását nemzetközi szerződés nem tiltja.

[56] Mindemellett jelen ügyben az EJEB nem az adott büntetés kiszabhatóságát, hanem a végrehajtás, a kötelező kegyelmi eljárás szabályait bírálta, amelyen változtatni nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat.

[57] Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó jogszabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával. Jogszabálynak az Egyezménybe ütközését a hazai bíróságok, és a Kúria sem állapíthatja meg. Az egyezményértés megállapítása az EJEB hatáskörébe tartozik (EBH 2018.B.6.).

[58] A Kúria nem észlelt olyan, a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles.

[59] Ekként a Kúria a Legfőbb Ügyészség és a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[60] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[61] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2024. március 19.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ